

Rotterdam, 25 augustus 2023

Betreft: reactie op preconsultatie modernisering sanctiestelsel

Geachte heer/mevrouw,

De Coöperatieve Vereniging Nederlandse Assurantie Beurs U.A. ('VNAB') maakt graag van de gelegenheid gebruik te reageren op het preconsultatiedocument over de modernisering van het Nederlandse sanctiestelsel.

De VNAB en de assurantiebeurs

De VNAB is de landelijke brancheorganisatie voor de Nederlandse grootzakelijke schadeverzekeringsmarkt. Haar leden bestaan uit makelaars en verzekeraars die actief zijn op deze markt. De VNAB faciliteert, onder meer met het VNAB IT-platform (e-ABS, Sanctiepl@tform en IDOSpl@tform), het marktproces en de transacties op een markt waarop doorgaans zeer complexe of omvangrijke risico's worden verzekerd. De risico's die in de zakelijke schadeverzekeringsmarkt worden verzekerd, kunnen veelal niet door één verzekeraar worden gedragen, zodat op één verzekering vaak meerdere verzekeraars als risicodragers optreden. Dit maakt dat in deze markt naast een makelaar veelal meerdere verzekeraars betrokken zijn bij eenzelfde verzekering, in tegenstelling tot de particuliere verzekeringsmarkt.

Gezien de meer complexe ketens van betrokken verzekeraars en makelaars, heeft de VNAB sinds 2016 een IT-systeem (het zogenoemde Sanctiepl@tform) operationeel dat haar leden faciliteert te voldoen aan de Sanctiewet. Bij de ontwikkeling van dit systeem heeft de VNAB contact gehad met de toezichthouder. Met dit systeem en bijbehorende protocollen tracht de VNAB mogelijk te maken dat haar leden op een zo effectief mogelijke wijze kunnen voldoen aan de Sanctiewet 1977 ('Sanctiewet'). Er wordt tegelijkertijd een efficiënt marktproces gerealiseerd. Hierbij streeft de VNAB naar een zoveel mogelijk uniforme toepassing en naleving van de verplichtingen onder de Sanctiewet, nu dit zowel de effectiviteit van de sanctieverboden als een efficiënt marktproces ten goede komt. In dat kader zijn er in VNAB verband werkafspraken gemaakt tussen makelaars en verzekeraars, waarbij het uitgangspunt is dat de makelaars de onderzoeken uitvoeren, omdat zij het primaire aanspreekpunt van de cliënten zijn en daardoor op meest efficiënte wijze toegang hebben tot de benodigde informatie voor het verrichten van deze onderzoeken.

Met inachtneming van deze ervaring met de toepassing van de Sanctiewet door haar leden, gaat de VNAB in het kader van uw preconsultatie graag in op de hierna volgende thema's.

Modernisering Sanctiewet door aansluiting bij de Wwft

In het preconsultatiedocument is voor meerdere onderwerpen onder de Sanctiewet het vertrekpunt aansluiting te zoeken bij de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). De gedachte is dat deze insteek kan resulteren in een efficiëntieslag zonder afbreuk te doen aan de effectiviteit van de Sanctiewet, daar waar instellingen deze inspanningen reeds verplicht zijn te verrichten onder de Wwft en deze inspanningen dus kunnen inzetten voor de naleving van de Sanctiewet.¹

Hierbij moet echter bedacht worden dat een (aanzienlijk) deel van de VNAB leden actief in de zakelijke verzekeringsmarkt, zoals schadeverzekeraars, niet onder de reikwijdte van de Wwft vallen. Aansluiting bij de Wwft leidt voor deze partijen zodoende niet tot een efficiëntieslag en in beginsel juist tot een administratieve lastenverzwaring. Dit geldt in het bijzonder indien de verificatieplicht uit de Wwft in de Sanctiewet zou worden overgenomen.² Deze verplichting zou voor partijen die niet onder de Wwft vallen een aanzienlijke aanvullende administratieve last opleveren. Relevant in dit verband is ook dat een verificatieplicht niet voortvloeit uit een Europees sanctiebesluit dan wel sanctieverordening.

Anderzijds ziet de VNAB dat aansluiting bij de Wwft waar het specifieke begrippen of bepalingen betreft, naast een efficiëntieslag voor instellingen die reeds onder de Wwft vallen, kan leiden tot meer duidelijkheid over de toepasselijke norm en invulling daarvan. Zo is het voorstelbaar dat het introduceren van het cliëntbegrip en (delen van) het cliëntenonderzoek (uit de Wwft) in de Sanctiewet meer duidelijkheid kan scheppen over de aard en omvang van het onderzoek dat de instelling onder de Sanctiewet dient te verrichten.³ Het begrip 'relatie' in de Regeling toezicht sanctiewet ('Rts') is in de afgelopen jaren voor de VNAB, althans haar leden, een lastig hanteerbaar begrip gebleken. In dat licht acht de VNAB het voorstelbaar om, daar waar aansluiting wordt gezocht bij het cliëntbegrip, het begrip 'relatie' niet terug te laten keren in een geharmoniseerd sanctiestelsel. Relevant is daarbij dat het begrip 'relatie' ook niet voortvloeit uit een Europees sanctiebesluit dan wel sanctieverordening.

Het ligt, kortom, voor de hand om zorgvuldig per onderwerp onder de Sanctiewet te beoordelen of aansluiting bij de Wwft passend en proportioneel is, en hier ook het internationale normenkader bij in acht te nemen. Een zekere terughoudendheid is naar de mening van de VNAB op zijn plaats waar het harmonisering van Wwft en sanctieregels betreft, nu de doelstellingen van de Wwft respectievelijk Sanctiewet van elkaar verschillen en de Wwft – in tegenstelling tot de Sanctiewet – in grote mate wordt beïnvloed door de inhoud van Europese anti-witwasrichtlijnen.

Risicogebaseerde benadering

De VNAB begrijpt de gedachte dat voor het hanteren van de risicogebaseerde benadering onder de Sanctiewet aansluiting wordt gezocht bij de Wwft. Uit de toelichting bij art. 1 leidt zij af dat beoogd wordt de voorschriften voor de instellingen op dit punt te verduidelijken.⁴ De ervaring van de VNAB is dat in de praktijk onder haar leden nog steeds de nodige discussie,

¹ Preconsultatiedocument, paragraaf 2, p. 3.

² Preconsultatiedocument, paragraaf 2, p. 4, vraag 4 b) en Bijlage II, p. 14.

³ Preconsultatiedocument, paragraaf 2, p. 4, vraag 4 a) en Bijlage II, artikel 5, p. 14.

⁴ Preconsultatiedocument, Bijlage II, artikel 1, p. 12.

althans onduidelijkheid, bestaat over de wijze waarop invulling kan en mag worden gegeven aan een risicogebaseerde benadering. Verdere verduidelijking en/of toelichting van de wijze waarop volgens de wetgever invulling kan worden gegeven aan een risicogebaseerde benadering zal voor de praktijk dan ook zeer bruikbaar zijn. Dit geldt nadrukkelijk niet alleen voor de cliëntonderzoeken, maar ook voor de transactieonderzoeken. Die transactieonderzoeken zijn wat de VNAB betreft in de preconsultatie wat onderbelicht en verdere verduidelijking zou wenselijk zijn.

De beoogde verduidelijkingen zouden er in het bijzonder toe moeten bijdragen dat toepassing van een risicogebaseerde benadering ook marktbreed op meer uniforme wijze kan worden ingevuld. Dit zou zowel de effectiviteit van de sanctieverboden als een efficiënt marktproces, waaronder de samenwerking waar het compliance met sanctieregels betreft in de verzekeringsketens, ten goede komen.

Gebruik van het UBO-register door derden

Zoals hiervoor toegelicht, kenmerkt de grootzakelijke schadeverzekeringsmarkt zich door een diversiteit aan betrokken verzekeraars en makelaars die samenwerken in ketens van samenwerkings- en uitbestedingsrelaties. Het mogelijk maken van toegang tot het UBO-register niet alleen voor verzekeraars maar ook voor de makelaars en/of dataleveranciers waarmee zij samenwerken, zou een effectieve en efficiënte naleving van de Sanctiewet in deze markt aanzienlijk kunnen bevorderen. De VNAB geeft dan ook in overweging na te denken over een bredere grondslag voor toegang tot het UBO-register.

Tot slot

De VNAB is graag bereid met u in gesprek te gaan over in elk geval de in deze brief genoemde thema's en haar bredere ervaringen met toepassing van de Sanctiewet in de Nederlandse zakelijke verzekeringsmarkt met u te delen.

Met vriendelijke groet,

R. ter Mors

uitvoerend bestuurder VNAB

i.o. P. van Rijsbergen

senior juridisch adviseur VNAB